

Ulusal Eğitim, Toplum ve Dünya Dergisi

Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Stratejik Planlama Algıları*

Tuğba YÖRÜK, Figen TURAN^b

Yükleme: 14.03.2024; Kabul: 25.05.2024; Yayınlanma: 02.05.2024

Özet

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama süreçlerine ilişkin algıları ve bunun kişisel değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği bu araştırmanın konusudur. Araştırma nicel ve tarama modelinde yapılmıştır. Araştırmada 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Pamukkale, Merkez efendi ve Honaz ilçelerinde görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenleri "Seçkisiz örnekleme" yöntemiyle seçilerek 301 katılımcıdan veriler toplanmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgiler", "Okullarda Stratejik Planlama Uygulamalarını Değerlendirme Ölçeği" olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

Stratejik planlama alt boyutlarına yönelik seviyelerinin bütün boyutlar ve genel olarak orta düzeydedir. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama ve alt boyutlarına yönelik algılarının eğitim seviyelerine göre farklılık göstermediği ancak cinsiyet, yaş, çalışma Pozisyonu, medeni durum, branş, çalıştığı ilçe ve stratejik planlama ve uygulama ile ilgili eğitim alma durumlarına göre ise farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının cinsiyetlerine göre kadınlara göre erkeklerin bütün boyutlarda ve genel olarak daha yüksek ortalamalara sahip oldukları saptanmıştır. Yaşa göre bütün boyutlarda ve genel olarak farklılık görülmüştür. Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu, stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutları ile genel olarak yaş arttıkça ortalamaların düştüğü görülür iken stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda ise tam zıddı şekilde olmuş ve yaş arttıkça ortalamalar düşmüştür. Çalışma pozisyonuna göre stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda okul yöneticilerinin ortalamalarının öğretmenlerden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Medeni durumlarına göre kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu, stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu ile genel olarak bekarlar evlilerden daha yüksek ortalamalara sahip iken stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda ise tam zıddı şekilde evlilerin daha yüksek ortalamalara sahip oldukları görülmüştür. branşlarına göre kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu, stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutlarıyla genel olarak branşı sınıf ve branş öğretmeni olanlar lehine farklılık görülürken stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda ise tam ters olarak branşı okulöncesi öğretmeni olanlar lehine farklılık görülmüştür. Çalıştıkları ilçeye göre kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu ve ölçek genelinde Merkezefendi'de çalışanlar lehine, stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutunda ise Pamukkale ve Merkezefendi'de çalışanlar lehine yüksektir. Stratejik planlama ile ilgili eğitim alma durumuna göre stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutunda ve ölçek genelinde stratejik planlama ile ilgili eğitim alanlar lehine yüksek olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Okul, yöneticiler, öğretmen,
stratejik plan, planlama

Denizli, Türkiye
0009-0006-5130-3134

Denizli, Türkiye
0009-0007-6611-9126

* Birinci yazarın yüksek lisans bitirme
projesinden üretilmiştir.

Ulusal Eğitim, Toplum ve Dünya Dergisi

Strategic Planning Perceptions of School Administrators and Teachers

Abstract

The subject of this research is the perceptions of school administrators and teachers regarding strategic planning processes and whether these differ according to their personal variables. The research was conducted in a quantitative and survey model. In the research, school administrators and teachers working in Pamukkale, Merkez Efendi and Honaz districts of Denizli province in the 2021-2022 academic year were selected by the "random sampling" method and data were collected from 301 participants. The data collection tool used in the research consists of two parts: "Personal Information" and "Scale for Evaluation of Strategic Planning Applications in Schools".

The levels of strategic planning sub-dimensions are at medium level in all dimensions and in general. It has been determined that the perceptions of school administrators and teachers towards strategic planning and its sub-dimensions do not differ according to their education level, but they differ according to gender, age, working position, marital status, branch, district they work in and whether they receive training on strategic planning and implementation.

According to the gender of school administrators and teachers' perceptions of strategic planning sub-dimensions, it was determined that men had higher averages in all dimensions and in general than women. Differences were observed in all dimensions and in general according to age. While it is seen that the averages decrease as the age increases in terms of the suitability of the institutional structure to strategic planning, strategic plan preparation and implementation process dimensions, the opposite happened in the dimension of the problems encountered in strategic planning applications and the averages decreased as the age increased. It has been determined that the average scores of school administrators are higher than teachers in terms of problems encountered in strategic planning applications according to their working position. While singles generally have higher averages than married people in terms of the suitability of the corporate structure for strategic planning according to their marital status, strategic plan preparation and implementation process, it has been observed that married people have higher averages in the dimension of problems encountered in strategic planning applications. While there was a difference in favor of those whose branches were classroom and branch teachers in terms of the suitability of the institutional structure for strategic planning and the strategic plan preparation and implementation process according to their branches, on the contrary, there was a difference in favor of those whose branches were preschool teachers in terms of the problems encountered in strategic planning applications. According to the district where they work, the suitability of the corporate structure to strategic planning and scale is high in favor of employees in Merkezefendi, and in the dimension of strategic plan preparation and implementation process, it is high in favor of employees in Pamukkale and Merkezefendi. According to the status of receiving training on strategic planning, it was found that the ratio in the strategic plan preparation and implementation process dimension and across the scale was higher in favor of those who received training on strategic planning.

Keywords:

School, administrators, teacher,
strategic plan, planning

Denizli, Türkiye
0009-0006-5130-3134

Denizli, Türkiye
0009-0007-6611-9126

Giriş

Eğitim kurumlarının diğer kurumlardan farklı bir yapısı olduğu ve bireye dayalı yönünün çok olduğu bilinmektedir. Eğitim kurumlarının bu farklı durumu yönetim, planlama, uygulama-yürütme ve sonuçlarının değerlendirilmesinde diğer kurumlardan farklı uygulamaları gerektirmektedir. Resmi kurumlarda 5 yıl aralıklarla yapılması gereken stratejik planların MEB'e bağlı bütün kurumlarda yapılması istenmektedir. Bununla birlikte bu planları yapan, uygulayan, değerlendiren ve revize eden ekiplerin yeterliği ise belirsiz olduğu gibi bu planlara yönelik görüşler de farklılık göstermektedir. Bu araştırmada okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik plan algıları araştırılmıştır.

Stratejik Planlama ve Uygulama

Stratejik yönetim ile stratejik planlamalara yönelik açıklamalarda bulunmanın öncesinde plan, planlama, strateji ve yönetim kavramlarına ilişkin bilgiler verilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Planın, en genel ifade ile bir karar olduğu söylenebilir. Planlar, gerçekleştirilmeleri düşünülen ya da arzu edilen işler ya da eylemlerin ne şekilde ve hangi mecralarda gerçekleştirildiğinde hedeflenmiş olan neticelere erişilebileceğini işaret eden araçlar olarak tanımlanabilir (Ülgen ve Mirze, 2004). Planlama, amaçların saptanması, bu amaçları gerçekleştirebilmek adına farklı yöntemlerin ele alınma süreci şeklinde ifade edilmektedir (Eren, 1987). Planlamaların yapılmasındaki amaç, hedefleri yakalayabilmek adına tatbik edilecek seçeneklere ilişkin incelemeler yapılması ve nihayetinde en büyük faydaya sahip olan seçeneğin tercih edilmesidir.

Planlamaların kapsamında, planlarla ortaya konmuş olan hedeflere ilişkin hazırlıklar yer almaktadır. Planlamaların, elde bulunmakta olan kaynakların en doğru ve en verimli biçimde kullanılabilmesine yönelik parçalar oldukları ifade edilmektedir. Planlama aşamalarında, yapılacak olan faaliyet ve eylemlerle uygunluğa sahip kaynakların mevcutta bulunup bulunmadıklarının tespiti yapılır, mevcutta bulunan kaynakların amaçlar doğrultusunda mümkün olabilecek en etkili şekilde kullanılabilmesi için programlar tertip edilir. Planlamanın, objektif ve çok boyutlu bakış açılarını gerektirdiği göz ardı edilmemelidir (Özer ve Bozkurt, 2017). Gelecekle alakalı bir yapı arz eden planlamalar; amaçlar, eylemler, karar mekanizmaları ve harcama türleri biçimindeki unsurlardan meydana gelmektedir (Ergen, 2013). Stratejiye ise kavramsal bakımdan inceleme yapıldığında, iki farklı anlamı görebilmek mümkün durumdadır. Bu anlamların birincisi "stratum" çizgi, yol anlamına gelen Latince karşılığı; ikincisiyse eski bir Yunan komutanı olarak bilinen Strategos'un adına karşılık gelmekte olan ve bahsi

geçen komutanın mesleki anlamdaki becerileri ve bilgi birikimlerine işaret eden anlam olarak karşımıza çıkmaktadır (Eren, 1987). Bu kavram ilk olarak MÖ. 500'lü yıllar içerisinde ortaya çıkmış bir kavram olarak ele alınmaktadır. Çinli düşünür SunTzu tarafından kaleme alınan "Savaş Sanatı" isimli eser içerisinde, strateji kavramının ilk kez kullanıldığı dikkat çekmektedir. Osmanlı Devri'nde strateji kavramı "Sevkülceş" sözcüğü ile kullanılmıştır. Bu sözcük, siyaset doğrultuda belirlenmiş olan amaçlara ulaşmada askeri güçlerin kullanılma sanatı manasına karşılık gelmektedir (Ünalı, 2007).

Açıklamalardan da anlaşılacağı strateji, kökeni bir hayli eskiye dayanmakta olan, hem siyasi hem de askeri mecralarda kullanılan bir kavram durumundadır. Geçen her yıl ile birlikte kullanılma alanında genişlemeler oluşan bu kavram, kurum ve kuruluşlar adına da son derece mühim bir unsur olarak literatür içerisindeki yerini almıştır. Örgütsel bazda strateji kavramı kurumların sahip oldukları misyonları geliştirme, iç ve dış güçleri kullanarak kurumlara vizyonlar getirebilme, hedefler odaklı kararlar verebilme ve söz konusu bu kararları uygulamaya sokma süreçlerini strateji şeklinde tanımlanabilir.

Stratejinin bir plan olduğu unutulmamalıdır. Stratejiler, birer yön, birer rehber, gelecek dönemlere ilişkin eylemler, mevcut durumda bulunmakta olan noktalardan ileri boyutlara ulaşabilmek için birer yol oldukları ifade edilmektedir. Örgütsel yapıların geçmişteki tutum ve eylemlerini göz önünde bulundurarak geleceğe yönelik planlar yapmalarıdır. Strateji, örgütsel yapı unsurlarına kaynaklar ve yeterlilikler bakımından rekabet avantajları sunmakla birlikte çok daha farklı olanaklar sunmaktadır. Örgütsel stratejiler gerek iç dinamik unsurlarından gerekse de dış çevrelerden etki görebilmektedir. Bu bağlamda paydaşların tamamının, stratejiler üzerinde belli oranlarda etki sahibi olduklarını ifade etmek mümkündür.

Yönetime ilişkin tanımlama yapmak gerekirse, kavramsal bakımdan evrensel bir tanımlama olduğu söylenebilir. Yönetim mekanizmalarının temel uğraş alanlarının insan olduğu dile getirilmektedir. İnsan, nerede ve ne zaman ne yapabileceğine yönelik tahmin yürütülmesi son derece zor olan bir varlıktır. Kendisi haricindeki bireyler ile sürekli ilişkiler ve etkileşimler içerisinde bulunmaktadırlar. İnsan faktörünün örgütsel yapılar içinde beşerî kaynaklar şeklinde yer aldıkları ifade edilmektedir. Beşerî kaynak durumundaki bireylerin, diğer kaynaklar ile etkili bir şekilde ilişkilendirilmesi sureti ile örgütsel hedeflerin yakalanmasına yönelik süreçler yönetim şeklinde tanımlanmaktadır (Güçlü, 2003). Yönetimin, üç aşamadan geçmek kaydı ile bugün kabul görmekte olan haline ulaştığını ifade edebiliriz. Bahsi geçen bu gelişim dönemleri, örgütsel yapıların daha yoğun bir şekilde önemsendiğinin görüldüğü klasik yaklaşım dönemiyle başlangıç

yapmaktadır. Bu yaklaşımın bir sonraki hali insan faktörüne daha büyük anlam yükleyen ve insan faktörünü önemseyen neo-klasik yaklaşım dönemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu gelişim dönemlerinin son evresi olarak da örgütlerin çevresel yapılarının da örgütlerin varoluşlarında etkin rol oynadıklarının idrak edildiği ve önemli görüldüğü modern yaklaşım döneminin geldiği görülmektedir. 1970'li yıllarda modern yaklaşım döneminde, sistem yaklaşımı ile durumsallık yaklaşımını öne çıkmıştır. Stratejik yönetimin ise bahsi geçen bu iki yaklaşım türünün beraber uygulanmaları neticesinde ortaya çıktığı dile getirilmektedir. Çevre unsurlarının mevcut yönetim süreçleri içerisinde dahil edilmeleri sonucunda stratejik yönetim kavramının meydana gelmesinin sağlandığı ifade edilebilir (Dalay, 2015).

Stratejik yönetim kavramına örgütsel yapılar ve yönetimler gibi mecralarda başvurulmaya başlamasının, 1950'li yıllardan sonra gerçekleştiği görülmektedir. 1960'lı yıllar itibarı ile, toplumsal yapıların ve pazarlama faaliyetlerinin hızla gelişim göstermesi, yönetsel açıdan son derece radikal değişimler oluşmasını da beraberlerinde getirmişlerdir. Ürünlerin pazarlama metotları, bireylerin arzuları ve gereksinimlerine ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmaların, rekabet ortamlarıyla yönetsel faaliyetler ve eylemler hususunda stratejik düşünmeyi ve davranmayı adeta zorunlu hale taşımaya başladığı dikkat çekmektedir. 1970'li yıllar ile beraber, daha da büyüyen rekabet ortamları, bahsi geçen bu rekabetçi anlayış karşısında ayakta kalma çabasında bulunan örgütsel yapılar adına stratejik politikaların üretilme zorunluluğunu hissettirmeye başlamıştır. Bu sayede, strateji teriminin, yönetim faaliyet ve eylemleri içinde kendisine yer bulduğu ifade edilmektedir (Güçlü, 2003).

ABD'de faal durumda olan belli başlı işletmelere ait yönetsel süreçleri ve karşı karşıya kalınan küresel değişimlerin sonrasında oluşan politikalarına ilişkin incelemelerde bulunan Alfred D. Chandler, 1960'lı yıllarda yazmış olduğu eserinde, stratejik yönetim kavramına son derece mühim bir katkı sağlamıştır. O dönemde gerçekleştirdiği çalışmaları ile öne sürdüğü strateji ve yönetim hakkındaki kavramların, bu dönemin sonrasındaki yirmi yıllık süreçte stratejik yönetim kavramının bugüne gelebilmesinde çok büyük yardımlarının olduğu rahatlıkla belirtilebilir. 1980 yılı içerisinde, yine Amerika'da yayınlanmış olan bir araştırmada, stratejik yönetim kavramının açıklamaları yapılmış, bu tarih itibarı ile çevre faktörü söz konusu kavramın içine dahil olmuştur. Bununla beraber bu tarih, kamu mecralarında stratejik yönetim faaliyetlerinin görülmeye başladığı tarih olarak da kayıtlara geçmiştir. Stratejik yönetim uygulama ve faaliyetleri ile örgütsel değerlendirme unsurları birlikte ele alınarak,

belirlenmiş olan hedeflere yönelik, sistemli ve bunun yanı sıra uzun vadeye yayılmış planlamaların yapılması mümkün olmuştur (Yılmaz, 2019). Örgütsel yapıların stratejik yönetim anlayışını özümsemeleri ve bu anlayışa uygun uygulamalar yapmaları, herhangi bir zaman diliminde karşı karşıya kalınabilecek her türden krize ya da riskli duruma hazırlıklı olunabilmesini mümkün kılmaktadır. Herhangi bir stratejiye sahip olmayan kurum ve kuruluşlar, rotasız bir şekilde suda yürüyen gemilere benzetilmektedir. Bu gemilerin olumsuz hava koşullarında karşılaşılabilecekleri ilk dalgada yönlerini kaybetmelerinin kaçınılmaz olduğu açıktır (Acar, 2003).

Stratejik yönetim süreçleri, temel olarak üç basamak dahilinde ele alınmaktadır. Bu basamaklar; stratejik planlama, planların uygulanması ve sonuçlara yönelik değerlendirme ve denetlemeler yapılması olarak sıralanmaktadır. Stratejik planlamanın, stratejik yönetim olgusunun temel taşı olduğunun altı önemle çizilmektedir. Buna karşın stratejik planlamaların, diğer yönetim süreçleri ile bütünleşmesinin sağlanması son derece büyük bir öneme sahiptir. Bunun sebebi süreçlerin birbirlerini tamamlamaları ve uygulamaların mümkün hale getirilebilmesidir.

Stratejik yönetim, kurum ve kuruluşların misyonlarını, vizyonlarını, aksiyonlarını ve stratejilerini kapsamakta olan son derece kapsamlı yapılara karşılık gelmektedir. Başka bir tanımlama kapsamında stratejik yönetim; kurumlar ile kuruluşların stratejik amaçlarına ve hedeflediklerine ulaşabilmek adına benimsedikleri karar geliştirme süreçleri şeklinde ifade edilmektedir (Sarıpınar,2017). Bu süreçler bir hayli dinamik ve katılımcı yapılar arz etmektedirler. Stratejik yönetim faaliyetleri, örgütsel yapı unsurlarının iç mekanizmalarındaki güçlü ve zayıf yanlar, dış çevrelerinde mevcut bulunan fırsatlar ve tehdit unsurlarının saptanıp çözümlenmelerinin yapılması; ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda stratejik planların oluşturulma, uygulanma ve değerlendirme çalışmalarınıdır (Söyler, 2007).

Stratejik yönetim olgusunun en temeldeki işlevi, kurumsal misyonları göz önünde bulundurmak sureti ile amaçların saptanması ve söz konusu amaçlar doğrultusunda verilecek olan kararların uygulanması olduğu ifade edilmektedir. Kurum ve kuruluşların neleri ne şekilde yapmaları, hangi noktalara varmayı arzu ettiklerine ilişkin kararlar alınması stratejik yönetim süreçlerini ifade etmektedir. Örgütsel yapı unsurlarının başarı elde edebilmeleri üzerinde etkisi bulunan yönetsel faaliyetler bütünü, stratejik yönetim olarak tanımlanmaktadır (Özer ve Bozkurt, 2017). Örgütsel yapıların modern kararlar çerçevesinde yönetilebilmeleri, değerlendirme faaliyetlerinin bütüncül bir biçimde gerçekleştirilebilmesi, stratejik yönetim olgusunun etkili ve doğru

bir şekilde uygulanması ile sağlanabilmektedir. Stratejik yönetimlerin en temel amacı, örgütsel yapılar içerisinde modern yapıların benimsenip, şeffaflığa ve hesap verilebilir işleyişlere ulaşmalarını sağlayabilmektir (Erçetin, 2019).

Bonsu (2019), etki düzeyi yüksek stratejik yönetim uygulamalarının, kurum ve kuruluşların sürdürülebilirliklerinin ve rekabet avantajlarının belirleyicisi olduğunu ifade etmektedir. Stratejik yönetim olgusunun temel amacı, diğer kurum ve kuruluşlar ile rekabet edilebilmesidir. Bir işletme ya da kurumda stratejik yönetim anlayışını benimsemiş olan stratejik yöneticilerin aşağıda sıralanmış olan soruları göz önünde bulundurmaları beklenmektedir:

1. Kimler müşterimiz değil ve onları nasıl müşterimiz yapabiliriz?
2. Mevcuttaki müşteri potansiyelimizi nasıl muhafaza etmekteyiz?
3. Halihazırdaki ürünlerimizi ve hizmetlerimizin kalitelerini ne şekilde yükseltebiliriz ya da yeni ürünler ve hizmetler sunabilmek için ne gibi çalışmalar gerçekleştirebiliriz?
4. Yeni pazarlara hangi yollarla giriş yapabiliriz?
5. Pazarın lideri ya da öncüsü olabilmek adına ne yapmalıyız?
6. Fiyatlarda nasıl düşüş sağlayabiliriz ve müşterilerimiz için hangi değerleri oluşturabiliriz?
7. Maliyetlerimizi nasıl düşürebiliriz, mevcut kalitemizde düşüş yaratmadan neler yapabiliriz?
8. Becerikli ve iş tutkusu olan bireyleri işletmemize çalışan olarak almak için neler yapabiliriz?
9. Mevcuttaki kaynaklarımızı nasıl iyileştirebiliriz ya da alternatif kaynaklara nasıl ulaşırız?
10. Toplumsal refah düzeyini nasıl iyileştirebiliriz?

Stratejik yönetim anlayışın egemen olduğu işletme kurumlarda, öncelikli olarak içerisinde bulunmakta olan durumların ortaya koyulabilmesi anlamında belli başlı soruların sorulduğunu görmek mümkündür. Bunun sonrasında, işletme ve kurumların daha da ileriye götürülebilmesine yönelik cevapların arandığı gözlenebilmektedir. Pek tabii ki bu süreçlerin, paydaş unsurlarla yürütülebileceğinin bilincini taşıyan yöneticiler, çalışan personellerin seçimlerine yönelik ölçütler geliştirerek yüksek düzeyli başarıya ve verim düzeylerine ne şekilde erişilebileceğine ilişkin sorgulamalar yapmaktadırlar. Gelişim süreçleri içerisinde son derece mühim unsurlar olarak karşımıza çıkmakta olan kaynakların, ek kaynaklar ile beslenmelerine ilişkin yapılabilecek faaliyetlerin de sorgulanması gerekmektedir. Netice itibarı ile çevrelerinden kopuk bir şekilde

mevcudiyetlerini sürdüremeyen işletme ve kurumların, toplumsal kalkınmalara sunacakları katkılar da söz konusu süreçler kapsamında göz ardı edilmemektedir.

Çoban (2007), strateji kavramını yönetsel anlam kapsamında kullanmanın yalnızca planlamalar ile mümkün olabileceğini ifade etmektedir. Bu bağlamda stratejik planlamalara yönelik olarak şunların söylenmesi mümkündür:

* Yönetsel planlama modelleridir.

* Karar verme araçlarıdır.

* Ansızın gerçekleşen durum ve olaylar karşısında, süreçlere uyum sağlayabilmek için yatırımlarda bulunmaktır.

* Örgütsel yapıların, uzun vadede hangi noktada olmayı arzu ettiklerini belirttikleri süreçlerdir.

Stratejik planlar, disiplin ve sistemli davranışlar gerektirmekte olan yapılar arz etmektedirler. Paydaşların tamamını süreçlerin içerisinde dâhil etmeleri bakımından, demokratik yapılarının bulunduğu da dile getirmek mümkündür. Stratejik planlar, bütçeleme ve insan kaynaklarına yönelik planlamaları sağlamanın yanında, zaman odaklı değişimlere hazır olunabilmesini de mümkün kılmaktadır (Bayar, 2019). Stratejik planlama, stratejik yönetim kavramının alt unsurları arasında bulunmaktadır. Bu nedenden dolayı bahsi geçen kavram, çok daha kapsamlı modellere karşılık gelirken, stratejik planlamaysa söz konusu modeller içindeki birinci aşamaya karşılık gelmektedir. Stratejik yönetim modelleri dahilinde stratejik planların yapıldığı, kaynak yönetimlerinin gerçekleştirildiği, örgütsel yapıya ait mensupların güdülendiği, hedeflere ilişkin planların uygulandığı, uygulama süreçlerinin izlendiği ve ortaya çıkan sonuçların detaylı değerlendirmelere tabi tutulduğu ifade edilmektedir.

Eğitimde Stratejik Yönetim ve Stratejik Planlama

Eğitim, içerisinde bulunmakta olan zaman diliminin ihtiyaç duyduğu, iş bilgisine sahip ve becerili insan gereksinimlerine cevap verebilecek çok mühim süreçleri ifade etmektedir. Söz konusu süreçler, bilgi unsurunu en doğru ve etkili biçimde, eğitim olanaklarından yararlanmakta olan bireylere iletmeyi mecbur kılmaktadır. Günümüz koşullarında hemen hemen bütün mecralarda bir hayli süratli değişimlerin gerçekleşmesi, bilginin de süratli değişimlere maruz kalmasını kaçınılmaz bir duruma sokmuştur. İletişim ve teknoloji sahalarında yaşanan gelişim ve değişimlerin yerkürenin hemen hemen bütün noktalarına tek bir tuşla erişmeyi mümkün kılarken, bilgiye de benzer kolaylıklar ile erişmeyi mümkün kıldığının altı çizilmektedir.

Dünya üzerinde söz sahibi uluslar içerisinde yer almak ve söz sahibi olmak adına

bilgili, donanımlı ve çağın gerektirdiği niteliklere sahip uluslar olma mecburiyeti bulunmaktadır. Çağımızın gerektirmekte olduğu insana, gelenekçi yönetim anlayışları ve planlama yöntemleriyle ulaşabilmenin imkan dahilinde olmaması, dönemin koşulları ile örtüşür şekilde gerçekleştirilecek eğitim yönetimlerini ve planlamalarını akla getirmektedir (Karatepe ve Kapusızoğlu, 2018).

Eğitim kurumu niteliğine sahip olan okullar, belli başlı dönemler kapsamında gerçekleştirilmesi arzu edilen hedeflere erişebilmek adına planlamalar yapmaktadırlar. Bahse konu olan bu planlamalar, eğitim etkinliklerinin planlanması, yönetimler ile denetim faaliyetlerinin planlanması ve öğretim etkinliklerinin planlanması biçiminde yürütülmektedir. Öğretim etkinliklerinin planlanması, eğitim kurumlarının içsel süreçlerine karşılık gelmektedir. Eğitim planlamaları ile eğitimlerden faydalanan bireylere kazandırılması istenen özelliklerin ve önceliklerin belirlenmesi sağlanır, mali politikalar göz önüne alınarak, kullanılması düşünülen bütçelerin planlamaları gerçekleştirilir. Bu sayede, geleceğe yönelik kararların alınması kolaylaşır (Ergen, 2013).

Ülkelere ait eğitim sistemleri, yalnızca mevcutta bulunan eğitim politikalarıyla olmakta ziyade, istihdama yönelik politikalarla iktisadi kalkınma planları ile yakından ilişkili durumdadır. Eğitimli ve kalifiye insan gücünün artış göstermesinin sonucunda, bilim, teknoloji ve ekonomi biçimindeki bütün mecralarda gelişim yaratılması, milli gelir üzerine direkt katkılarda bulunmaktadır (Karatepe, Kapusızoğlu, 2018). Bu açıdan, eğitimin her türden gelişime ve değişimlere hazırlıklı bir şekilde, stratejik beceriler ile yönetilmesinin ve planlanmasının önemi çok büyüktür. Eğitim etkinliklerinde stratejik planlamaların önemi her geçen gün artmaktadır. Hızlı bir şekilde değişmekte olan dünyada, eğitim kurumlarının da değişimlerin baskısı altında kaldığını belirlemek mümkündür. Değişim süreçlerinin getirdiklerinin, problemsiz ve yüksek verimli bir biçimde sistemin içerisine dahil olmasının, eğitimci bireylerin stratejik planlamaya yönelik pozitif algılara sahip olmalarını öncelik unsuru haline getirdiği görülmektedir.

Eğitim kurumları, millî gelişim ve ilerlemeler için son derece önemli bir temel teşkil etmektedirler. Nitekim stratejik planlama kavramının özellikleri arasında yer almakta olan, yeni durumlara hazırlıklı olmak, çevre şartlarına adapte olabilmek, beklentilere ve taleplere yanıt verebilmek, eğitim kurumları adına çok yüksek seviyede öneme sahiptir. Bu nedenden dolayı, eğitim kurumları adına stratejik planlamalar ile stratejik yönetim kavramlarının değeri tahmin edilenden çok daha büyük durumdadır (Çalık, 2003). Eğitim, farklı uzaklıktaki hedefler doğrultusunda hem kişisel hem de toplumsal bakımdan kazanımlar sunan bir sistem olarak görülmektedir. Eğitim için yapılmakta

olan yatırımlar, dar bakış açılarıyla harcama şeklinde algılansa da geniş perspektiften bakıldığı takdirde ülkenin gelişimi ile kalkınması için yapılabilecek en etkili yatırım olduğunu görmek mümkündür. Eğitim hizmetlerinden faydalanan bireylerin, çalışma yaşamına geçtiklerinde üretim faaliyetlerine ve ülkelerinin gelişimine katkıda bulunacak olmaları, kişisel ya da ülke ölçeğinde ekonomik kazanımlar yaratılmasına zemin oluşturacaktır (Gölpek, 2012).

Eğitim kurumu niteliğindeki okullar için, stratejik planlama faaliyetleri kapsamında öncelikli olarak, mevcutta bulunan sınırlı kaynaklara yönelik tespitlerin yapılması ve paydaşların faaliyetler içerisinde mümkün olabilecek en yüksek verimle kullanılmasının hedeflendiği ifade edilmektedir. Eğitim kurumlarının, çevresel unsurlar ile toplumsal beklenti unsurlarını göz önünde bulundurmaları beklenmektedir. Bu bağlamda, yönetsel planlamaların da diğer kurumların planlamalarından farklılık arz etmektedir. Eğitim planlamaları, gelecek odaklı hedefler, amaçlar ve stratejiler var etmeleri, çevresel yapılarında oluşabilecek değişimler ile gelişimlere hazır olunabilmesi bağlamında gerçekleştirilmektedir (Çekiç ve Dilber, 2020).

Eğitim kurumlarının, çevrelerinden etki görme düzeylerinin daha düşük, çevrelerine etki edebilme ve dönüştürebilme düzeylerinin ise çok daha yükseklik arz etmesi beklenmekte ve istenmektedir. Bu durumun sağlanması adına, eğitim yöneticilerince liderlik özelliklerinin etkin şekilde kullanılması gerekmektedir. Eğitim kurumu yöneticilerinin, okul ortamlarında değişim rüzgârları estirebilmeleri, gelişim odaklı planlamalar oluşturabilmeleri ve uygulamalar esnasında ekip halinde davranış sergilenmesi adına, yönetsel süreç becerilerini benimsemiş olmalarının önemi son derece büyüktür. Bu amaçların gerçekleştirilebileceği yönetim tarzınsa stratejik yönetimler olduğu gerçeği göz ardı edilmemelidir. Çağımızın gereksinimlerine cevap verebilecek etki düzeyi yüksek eğitim kurumları için stratejik planlar düzenlenmeli, hedefler doğrultusunda da uygulamaya geçirilmelidir (Gümüşçü, 2019). Konuya yönelik olarak okul öncesi dönemlere ait eğitim faaliyetlerine ilişkin araştırmalar, söz konusu eğitim faaliyetlerine yapılan yatırımların, ülke ekonomisine son derece olumlu katkılarının bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Dünya Bankası tarafından düzenlenen raporda, okul öncesi eğitim faaliyetlerine yapılan yatırımların, sonraki dönemlerde yapılacak olan yatırımlara nazaran çok daha büyük ekonomik kazanımlar getirdiği dile getirilmektedir. Türkiye’de gerçekleştirilmiş olan araştırmalar kapsamında, okul öncesi eğitimlerinin önem düzeyine yönelik olarak elde edilmiş olan verilerin ışığında, bahsi geçen eğitimlere yatırımlar yapılmasına

yönelik karar alınarak, Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda da bu duruma yönelik hedeflerin dile getirildiği görülmektedir (Martı, 2020). Türkiye'de, eğitim kurumu niteliğinde bulunan okullar için, stratejik yönetimler ile stratejik planlama kavramlarına yer verilmeye başlanması 2006 yılı içerisinde yayımlandığı görülen Dokuzuncu Kalkınma Planı sonucunda gerçekleşmiştir. Söz konusu plan dahilinde, eğitilmiş bireylere ilişkin yapılmış olan vurguyla hayat boyu öğrenme kavramının önemine vurgu yapılırken, bunun yanı sıra eğitim faaliyetlerinin planlanmalarına ilişkin çıkarımlar yapmanın da mümkün olduğunu belirtmek gerekir. Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı kapsamında farklı eğitim kademeleri adına belli başlı amaçların yer aldığı ve okul öncesi eğitimlere ilişkin eğitim faaliyetlerinin yaygınlaştırılma hedefinin bulunduğu görülmektedir (Ergen, 2013).

Millî Eğitim Sistemi içerisinde merkezîyetçi ve hiyerarşik bir yapının bulunduğu ifade edilmektedir. Üst yönetim birimleri tarafından kararların alınması, merkezi yapı içerisinde yer almakta olan alt katmanlarca da bu kararların uygulanması beklenmektedir. Bununla birlikte alınmakta olan kararların ulusal bir boyut taşıyacak olmasından dolayı, ülkenin değişik bölgeleri içerisinde faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar için uygulanabilir ve faydalı olmaları beklenmemektedir. Stratejik planlama uygulamalarına yönelik değerlendirme yapılması ve bakanlık eli ile oluşturulmakta olan planlamalar, eğitim kurumlarınca kurumsal stratejik planların oluşturulmalarına çok önemli katkılarda bulunmaktadır (Aslanargun, 2016). Bunun sayesinde, lokal bir şekilde gereksinimler odaklı olarak yapılmakta olan planlamalar, azami yarar gözetilerek, eğitim kurumları ve çevresel yapıları için kalkındırıcı roller yükleneceklerdir. Bundan dolayı da, dezavantaj barındıran bölgeler içerisinde eğitim olanaklarından faydalanan çocukların, eğitim kapsamında belirli bir standart yakalayabilmelerine ilişkin faaliyetler gerçekleştirilmiş olacaktır.

Eğitim kurumları içerisinde tatbik edilmesi arzu edilen stratejik plan faaliyetleri, 2010 yılı içinde Bakanlık eliyle hazırlanmış olan, "Eğitimde Stratejik Planlama Okul/Kurumlar İçin" ismi ile anılan çalışmanın rehber kabul edilmesi sureti ile yapılmaktadır. Eğitim kurumunda müdür olarak görev yapan bireyin başkan, müdür yardımcıları ve bir öğretmenle birlikte okul aile birliği başkanlığını yürüten öğrenci velisinin yönetim kurulu üyesi olarak dâhil olduğu bir üst kurulun oluşturulması gerekmektedir. Oluşturulacak olan bu ekipler, stratejik planlamaların hazırlanıp uygulanmasında aktif bir şekilde görevler üstlenmektedir.

Araştırmanın problem cümlesi; Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama

süreçlerine yönelik algıları nasıldır? şeklinde belirlenmiştir.

Bu çerçevede aşağıdaki alt problemler ele alınmıştır.

1. Okul yönetici ve öğretmenlerin, stratejik planlama ve uygulamalara yönelik görüşleri ne düzeydedir?

2. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama ve alt boyutlarına ilişkin algıları “Cinsiyet, Yaş, Çalışma Pozisyonu, Medeni Durum, Eğitim Düzeyi, Branş, Çalıştığı İlçe, Stratejik planlama ve uygulama ile ilgili eğitim alma durumu” değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırma nicel bir çalışma olarak var olan bir durumu tespit etmeye yönelik olduğu için “betimsel tarama modelinde bir çalışma” yapılmıştır. Tarama modelleri, “geçmişte veya hali hazırda mevcut olan bir durumu (olay, kişi, nesne) kendi şartları içinde olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan araştırma modelleridir”. Genel tarama modelleri, “çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar, 2016).

Örneklem

Araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi, Pamukkale ve Honaz ilçelerinde görev yapan okul müdürleri, okul müdür yardımcıları ve öğretmenler oluşturmaktadır. Evrende 822 okul yöneticisi ve 6200 civarında öğretmen bulunmaktadır. Araştırma evrenini temsil edecek yönetici ve öğretmenler arasından “Seçkisiz örnekleme” yöntemiyle seçilen 350 katılımcıya ulaşılarak veriler toplanmıştır. Verileri girilirken eksik doldurulan, birden fazla seçenek işaretlenen, Ad soyad ve okul adı gibi bilgiler yazanlar elenerek 301 ölçek kullanılabilmiştir. Veriler ancak bu ölçeklerden elde edilmiştir.

Tablo 1.

Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri Dağılımları

Kişisel Özellik		<i>f</i>	%
Cinsiyet	Kadın	205	68,1
	Erkek	96	31,9
Yaş	23-30	78	25,9
	31-35	76	25,2
	36-40	77	25,6
	41 ve üstü	70	23,3
Çalışma Pozisyonu	Okul yöneticileri	32	10,6
	Öğretmen	269	89,4
Medeni Durum	Evli	237	78,7
	Bekar	64	21,3
Eğitim Düzeyi	Lisans	216	71,8
	Lisansüstü	85	28,2

Brans	Okulöncesi	136	45,2
	Sınıf	69	22,9
	Brans	96	31,9
İlçe	Pamukkale	173	57,5
	Merkezefendi	89	29,6
	Honaz	39	13,0
Stratejik planlama ile ilgili eğitim alma	Evet	66	21,9
	Hayır	235	78,1

Tablo 1’de okul yöneticileri ve öğretmenlerin kişisel özelliklerine göre dağılımı yer almaktadır. Bu tabloda da görüldüğü gibi okul yöneticileri ve öğretmenlerin çoğunun cinsiyet olarak % 68,1’inin kadın, yaş olarak % 25,9’unun 23-30 yaşlarda ve % 89,4’ününün öğretmen olduğu görülmektedir. Medeni durum olarak % 78,7’sinin evli, % 71,8’inin lisana mezunu ve % 45,2’sinin okul öncesi brans öğretmenidir. İlçe olarak büyük kısmının 57,5’inin Pamukkale ilçesinde ve % 78,1’inin stratejik planlama ile ilgili eğitim almadığını belirttiği görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı; iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde okul yöneticileri ve öğretmenlere ait genel bilgiler “a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Çalışma pozisyonu, d) Medeni durum, e) Eğitim düzeyi, f) Brans, g. Çalıştığı ilçe, h. Stratejik planlama ve uygulama ile ilgili eğitim alma durumu” olmak üzere 8 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde eğitim yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama uygulamalarını değerlendirmelerine yönelik algılarını tespit etmek amacıyla 22 sorudan oluşan “Okullarda Stratejik Planlama Uygulamalarını Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek Memduhoğlu ve Uçar (2012) çalışmasında geliştirilmiştir. Ölçek 3 boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar: “Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutu, Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu ve Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar” boyutudur.

Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu (1-5. Maddelerle), Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci (6-15. Maddelerle) ve Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu (16-22.Maddelerle) ölçülmüştür.

Ölçeğin orijinali Cronbach’s Alpha değerlerinin kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutu, 88; Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu, 93 ve Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu, 87 iken genel toplam, 93 olarak ve çok yüksek değerde ölçülmüştür.

Verilerin Analizi

2021-2022 yılında Denizli ili merkez ilçeleri ve Honaz'da görev yapan öğretmenlerin ölçeğe verdiği yanıtlar SPSS 24 istatistik programında kodlanarak girilmiştir. Analizlerde bu paket programı ve toplanan veriler kullanılmıştır. Bu çalışmada toplanan verilerin güvenilirliğine ilişkin bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Çalışma Verilerinin Cronbach's Alpha Bulguları

	Maddeler	Cronbach's Alfa
Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutu	(1-5 maddeler)	,966
Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu	(6-15 maddeler)	,982
Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu	(16-22 maddeler)	,965
Ölçek genel	Maddelerin tamamı	,886

Tablo 2'de görüldüğü şekilde elde edilen verilerin Cronbach Alpha değerlerinin yüksek güvenilirlikte olduğu görülmektedir. Bu veriler kullanılarak yapılan analiz sonuçlarının güvenilir sonuçlar vereceği söylenebilir.

Verilerin normallik testi basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) analizi yapılarak elde edilen bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Ölçek ve Alt Boyutları Verilerinin Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness) Analizi

Alt Boyutlar ve Ölçek	Basıklık (Kurtosis)	Çarpıklık (Skewness)
	Değeri	Değeri
Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutu	-,263	,012
Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu	-,518	,333
Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu	1,247	,556
Ölçek genel	,198	,060

Tablo 3'te ölçek ve alt boyutlarının "Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness)" analizi sonuçları verilmiştir. Buna göre basıklık ve çarpıklık analizi değerlerinin -,518 ile +1,247 arasında olduğu görülmüştür. Araştırmalarda -2 ile +2 arasındaki değerlerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmektedir (George ve Mallery, 2010). Bu değerlendirmeye göre verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilerek analizlerde parametrik testler kullanılmıştır.

Anlamlılık sınamaları $\alpha = .05$ değerine göre yorumlanmıştır. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin demografik özellikleri frekans ve yüzde ile verilmiştir. Verilerin

dağılımının normal dağılım analizi basıklık ve çarpıklık değerleri dikkate alınmıştır. Karşılaştırmalarda 2'li değişkenlerde t testi, 2'den fazla değişkenlerde ise Anova testi analizi yapılmıştır. Anova testi sonucunda fark çıkması halinde ise Post HocTukeyanalizi ile karşılaştırmalar yapılarak analiz sonuçları tablolarda verilmiştir.

Bulgular

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi "Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik görüşleri ne düzeydedir?" şeklinde belirlenmiştir. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarına ilişkin bulgular aşağıda tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Stratejik Planlama Alt Boyutlarına Yönelik Algıları

	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutu	301	2,67	,56	Orta
Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu	301	3,15	,89	Orta
Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu	301	2,60	,53	Orta
Ölçek genel	301	2,86	,55	Orta

Tablo 4'te okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarına ilişkin bulgular verilmiştir. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarına ilişkin en yüksek ortalamanın ($\bar{X}=3,15$) ortalama ve "Orta" derecesiyle "Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu"na aittir. En düşük ortalama ise ($\bar{X}=2,60$) ortalama ve "Orta" derecesiyle "Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu"na aittir. "Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutu"na ise ($\bar{X}=2,67$) ortalama ile "Orta" derecesinde görüş bildirilmiştir. Ölçek geneline ise ($\bar{X}=2,86$) ortalama ile "Orta" derecesinde görüş bildirilmiştir. Buna göre stratejik planlama alt boyutlarına öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerinin bütün boyutlar ve genel olarak orta derecesindedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın ikinci alt problemi "Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama ve alt boyutlarına yönelik görüşleri "Cinsiyet, Yaş, Çalışma Pozisyonu, Medeni Durum, Eğitim Düzeyi, Branş, Çalıştığı İlçe, Stratejik planlama ve uygulama ile ilgili eğitim alma durumu" değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?" şeklinde

belirlenmiş.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının cinsiyetlerine göre analiz bulguları Tablo 4.3' de verilmiştir.

Tablo 5.

Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Stratejik Planlama Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Cinsiyetlerine Göre Analizi

Boyutlar ve ölçek geneli	Cinsiyet	n	\bar{X}	s	sd	t	p
Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutu	Kadın	205	2,55	,52	299	-5,30	,00*
	Erkek	96	2,91	,57			
Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu	Kadın	205	2,93	,91	299	-5,82	,00*
	Erkek	96	3,61	,10			
Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu	Kadın	205	2,65	,56	299	2,56	,01*
	Erkek	96	2,48	,44			
Ölçek genel	Kadın	205	2,75	,53	299	-5,07	,00*
	Erkek	96	3,09	,53			

* $p < 0,05$

Tablo 5'te okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının cinsiyetlerine göre;

Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutunda ($t_{(299)} = -5,30$; $p < 0,05$), Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutunda ($t_{(299)} = -5,82$; $p < 0,05$), Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda ($t_{(299)} = 2,56$; $p < 0,05$) ve ölçek genel olarak ($t_{(299)} = -5,07$; $p < 0,05$) farklılık göstermiştir. Farklılıkla ilgili ortalamalar incelendiğinde kadınlara göre erkeklerin bütün boyutlarda ve genel olarak daha yüksek ortalamalara sahip oldukları görülmüştür. Dolayısıyla erkeklerin stratejik planlama seviyelerinin kadınlardan üstün olduğu söylenebilir.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının yaşlarına göre analiz bulguları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Stratejik Planlama Alt Boyutlarına Yönelik Görüşlerinin Yaşlarına Göre Analizi

Boyutlar ve ölçek geneli	Yaş	n	\bar{X}	s	sd	F	p	Fark
Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutu	23-30	78	2,93	,60	3-297	5,41	,00*	1-2; 1-3; 1-4
	31-25	76	2,70	,53				
	36-40	77	2,56	,51				
	41 ve üstü	70	2,46	,51				
Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu	23-30	78	3,73	,78	3-297	7,81	,00*	1-2; 1-3; 1-4
	31-25	76	3,14	,84				
	36-40	77	2,89	,89				
	41 ve üstü	70	2,78	,73				
Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar	23-30	78	2,31	,37	3-297	6,05	,00*	1-2; 1-3; 1-4
	31-25	76	2,62	,60				
	36-40	77	2,70	,48				

boyutu	41 ve üstü	70	2,77	,52				
Ölçek genel	23-30	78	3,10	,59	3-297	4,92	,00*	1-3; 1-4
	31-25	76	2,88	,56				
	36-40	77	2,75	,50				
	41 ve üstü	70	2,70	,48				
*p<0,05	1. 23-30	2.31-35	3.36-40	4.41 ve üstü				

Tablo 6'da okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının yaşlarına göre analiz sonuçları yer almaktadır. Buna göre aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır;

Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluk boyutu ($F_{(3;297)}=5,41$; $p<0,05$), Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu ($F_{(3;297)}=7,81$; $p<0,05$), Stratejik planlama uygulamalarında önümüze çıkan sorunlar boyutu ($F_{(3;297)}=6,05$; $p<0,05$) ve Ölçek genel olarak ($F_{(3;297)}=4,92$; $p<0,05$) farklılık görülmüştür. Farklılığın olduğu grupları tespit için Post Hoc Tukey analizi yapılarak aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir. Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutunda fark 23-30 yaşlardakilerle (\bar{X}_{23-30} yaş =2,93) 31-35 yaşlardakiler (\bar{X}_{31-35} yaş =2,70) arasında, 23-30 yaşlardakilerle (\bar{X}_{23-30} yaş =2,93) 36-40 yaşlardakiler (\bar{X}_{36-40} yaş =2,56) arasında ve 23-30 yaşlardakilerle (\bar{X}_{23-30} yaş =2,93) 41 ve üstündekiler (\bar{X}_{41} ve üstü yaş =2,46) arasında ve küçük yaşlardakiler lehine yüksek olduğu görülmüştür.

Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutunda 23-30 yaşlardakilerle (\bar{X}_{23-30} yaş =3,73) 31-35 yaşlardakiler (\bar{X}_{31-35} yaş =3,14) arasında, 23-30 yaşlardakilerle (\bar{X}_{23-30} yaş =3,73) 36-40 yaşlardakiler (\bar{X}_{36-40} yaş =2,89) arasında ve 23-30 yaşlardakilerle (\bar{X}_{23-30} yaş =3,73) 41 ve üstündekiler (\bar{X}_{41} ve üstü yaş =2,78) arasında ve küçük yaşlardakiler lehine yüksek olduğu görülmüştür.

Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu 23-30 yaşlardakilerle (\bar{X}_{23-30} yaş =2,31) 31-35 yaşlardakiler (\bar{X}_{31-35} yaş =2,62) arasında, 23-30 yaşlardakilerle (\bar{X}_{23-30} yaş =2,31) 36-40 yaşlardakiler (\bar{X}_{36-40} yaş =2,70) arasında ve 23-30 yaşlardakilerle (\bar{X}_{23-30} yaş =2,31) 41 ve üstündekiler (\bar{X}_{41} ve üstü yaş =2,77) arasında ve büyük yaşlardakiler lehine yüksek olduğu görülmüştür.

Ölçek genel olarak ise 23-30 yaşlardakilerle (\bar{X}_{23-30} yaş =3,10) 36-40 yaşlardakiler (\bar{X}_{36-40} yaş =2,75) arasında ve 23-30 yaşlardakilerle (\bar{X}_{23-30} yaş =3,10) 41 ve üstündekiler (\bar{X}_{41} ve üstü yaş =2,70) arasında ve küçük yaşlardakiler lehine yüksek olduğu görülmüştür.

Özetlemek gerekirse bütün boyutlarda ve genel olarak farklılık görülmüştür. Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu, stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutları ile genel olarak yaş arttıkça ortalamaların düştüğü görülür

iken stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda ise tam zıddı şekilde olmuş ve yaş arttıkça ortalamalar düşmüştür.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının çalışma pozisyonuna göre analiz bulguları Tablo 4.5'te verilmiştir.

Tablo 7.

Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Stratejik Planlama Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Çalışma Pozisyonuna Göre Analizi

Boyutlar ve ölçek geneli	Pozisyon	n	\bar{X}	s	sd	t	p
Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutu	O.yöneticileri	32	2,75	,44	299	,82	,41
	Öğretmen	269	2,66	,57			
Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu	O.yöneticileri	32	3,05	,75	299	-,55	,58
	Öğretmen	269	3,16	,21			
Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu	O.yöneticileri	32	2,89	,72	299	3,34	,00*
	Öğretmen	269	2,56	,49			
Ölçek genel	O.yöneticileri	32	2,93	,52	299	,73	,46
	Öğretmen	269	2,85	,56			

* $p < 0,05$

Tablo 7'de okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının çalışma pozisyonlarına göre;

Kurumun stratejik planlamaya uygunluğu boyutu ($t_{(299)} = ,82$; $p > 0,05$), Stratejik plan hazırlama ve uygulama boyutu ($t_{(299)} = -,55$; $p > 0,05$) ve ölçek genel olarak ($t_{(299)} = ,73$; $p > 0,05$) farklılık görülemedi. Ancak Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda ($t_{(299)} = 3,34$; $p < 0,05$) ise farklılık görülmüştür. Farklılıkla ilgili ortalamalar incelendiğinde okul yöneticilerinin ortalamalarının öğretmenlerden yüksek olduğu ve öğretmenlere göre okul yöneticilerinin daha yüksek stratejik planlama seviyelerinin öğretmenlerden yüksek olduğu söylenebilir.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının medeni durumlarına göre analiz bulguları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8.

Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Stratejik Planlama Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Medeni Duruma Göre Analizi

Boyutlar ve ölçek geneli	Medeni Durum	n	\bar{X}	s	sd	t	p
Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutu	Evli	237	2,58	,53	299	-5,51	,00*
	Bekar	64	3,00	,58			
Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu	Evli	237	2,97	,90	299	-6,23	,00*
	Bekar	64	3,80	,55			
Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu	Evli	237	2,68	,52	299	5,86	,00*
	Bekar	64	2,27	,42			
Ölçek genel	Evli	237	2,79	,51	299	-4,41	,00*

Bekar 64 3,13 ,62

* $p < 0,05$

Tablo 8’de okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının medeni durumlarına göre;

Kurumun stratejik planlamaya uygunluğu boyutu ($t_{(299)} = -5,51$; $p < 0,05$), Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu ($t_{(299)} = -6,23$; $p < 0,05$), Stratejik planlama uygulamalarında önümüze çıkan sorunlar boyutunda ($t_{(299)} = 5,86$; $p < 0,05$) ve ölçekte genel olarak ($t_{(299)} = -4,41$; $p < 0,05$) farklılık görülmüştür. Farklılıklarla ilgili ortalamalar incelendiğinde kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu, stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu ile genel olarak bekarlar evlilerden daha yüksek ortalamalara sahip iken stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda ise tam zıddı şekilde evlilerin daha yüksek ortalamalara sahip oldukları görülmüştür.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının eğitim düzeylerine göre analiz bulguları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9.

Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Stratejik Planlama Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Eğitim Düzeylerine Göre Analizi

Boyutlar ve ölçek geneli	Eğitim Düzeyi	n	\bar{X}	s	sd	t	p
Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutu	Lisans	216	2,66	,54	299	-,51	,60
	Lisansüstü	85	2,69	,61			
Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu	Lisans	216	3,11	,95	299	-1,02	,30
	Lisansüstü	85	3,24	,96			
Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu	Lisans	216	2,60	,50	299	,17	,85
	Lisansüstü	85	2,59	,59			
Ölçek genel	Lisans	216	2,84	,52	299	-,89	,37
	Lisansüstü	85	2,91	,64			

* $p < 0,05$

Tablo 9’da okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının eğitim düzeylerine göre;

Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutunda ($t_{(299)} = -,51$; $p > 0,05$), Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutunda ($t_{(299)} = -1,02$; $p > 0,05$), Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda ($t_{(299)} = ,17$; $p > 0,05$) ve ölçek genel olarak ($t_{(299)} = -,89$; $p > 0,05$) farklılık görülmemiştir. Buna göre okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının eğitim düzeylerinin lisans veya lisansüstü olmasına göre değişmediği ve aksine benzer olduğu söylenebilir.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının branşlarına göre analiz bulguları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10.

Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Stratejik Planlama Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Branşlarına Göre Analizi

Boyutlar ve ölçek geneli	Branş	n	\bar{X}	s	sd	F	p	Fark
Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutu	Okulöncesi	136	2,50	,50	2-298	6,87	,00*	1-2; 1-3
	Sınıf	69	2,83	,58				
	Branş	96	2,79	,58				
Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu	Okulöncesi	136	2,84	,81	2-298	6,68	,00*	1-2; 1-3
	Sınıf	69	3,42	,10				
	Branş	96	3,38	,27				
Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu	Okulöncesi	136	2,67	,53	2-298	3,34	,03*	1-2
	Sınıf	69	2,48	,38				
	Branş	96	2,57	,60				
Ölçek genel	Okulöncesi	136	2,71	,49	2-298	9,75	,00*	1-2; 1-3
	Sınıf	69	2,99	,55				
	Branş	96	2,99	,59				

*p<0,05 1. 23-30 2.31-35 3.36-40 4.41 ve üstü

Tablo 4.8'de yöneticiler ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik görüşlerinin branşlarına ilişkin analiz sonuçları yer almaktadır. Buna göre aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır;

Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutunda ($F_{(2;298)}=6,87$; $p<0,05$), Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutunda ($F_{(2;298)}=6,68$; $p<0,05$), Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda ($F_{(2;298)}=3,34$; $p<0,05$) ve Ölçek genel olarak ($F_{(2;298)}=9,75$; $p<0,05$) farklılık görülmüştür. Farklılığın olduğu grupları tespit için Post HocTukey analizi yapılarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutunda fark branşı okulöncesi olanlarla ($\bar{X}_{OÖ}=2,50$) sınıf olanlar ($\bar{X}_S=2,83$) arasında, branşı okulöncesi olanlarla ($\bar{X}_{OÖ}=2,50$) branş olanlar ($\bar{X}_B=2,79$) arasında ve branşı sınıf ve branş öğretmeni olanlar lehine olduğu görülmüştür.

Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutundafark branşı farkın branşı okulöncesi olanlarla ($\bar{X}_{OÖ}=2,84$) sınıf olanlar ($\bar{X}_S=3,42$) arasında, branşı okulöncesi olanlarla ($\bar{X}_{OÖ}=2,84$) branş olanlar ($\bar{X}_B=3,38$) arasında ve branşı sınıf ve branş öğretmeni olanlar lehine olduğu görülmüştür.

Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda.farkbranşı okulöncesi olanlarla ($\bar{X}_{OÖ}=2,67$) sınıf olanlar ($\bar{X}_S=2,48$) arasında ve branşı okulöncesi öğretmeni olanlar lehine olduğu görülmüştür.

Ölçek genel olarak farkın branşı okulöncesi olanlarla ($\bar{X}_{OÖ}=2,71$) sınıf olanlar ($\bar{X}_S=2,99$) arasında, branşı okulöncesi olanlarla ($\bar{X}_{OÖ}=2,71$) branş olanlar ($\bar{X}_B=2,399$) arasında ve branşı sınıf ve branş öğretmeni olanlar lehine olduğu belirlenmiştir.

Yöneticiler ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik görüşlerinin çalıştıkları ilçelere göre analiz bulguları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11.

Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Stratejik Planlama Alt Boyutlarına Yönelik Algılarının Çalıştıkları İlçelere Göre Analizi

Boyutlar ve ölçek geneli	İlçe	n	\bar{X}	s	sd	F	p	Fark	
Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutu	Pamukkale	173	2,49	,52	2-298	8,11	,00*	1-2;	
	Merkezeferdi	89	3,02	,56					2-3
	Honaz	39	2,66	,36					
Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu	Pamukkale	173	3,05	,94	2-298	8,01	,00*	1-2;	
	Merkezeferdi	89	3,59	,40					1-3;
	Honaz	39	2,57	,64					2-3
Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu	Pamukkale	173	2,60	,53	2-298	1,23	,29	Yok	
	Merkezeferdi	89	2,54	,52					
	Honaz	39	2,70	,52					
Ölçek genel	Pamukkale	173	2,78	,55	2-298	8,67	,00*	1-2;	
	Merkezeferdi	89	3,13	,54					2-3
	Honaz	39	2,63	,37					

*p<0,05 1. Pamukkale 2. Merkezeferdi 3. Honaz

Tablo 11’de okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının çalıştıkları ilçeye göre analiz sonuçları yer almaktadır. Buna göre aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır;

Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda ($F_{(2;298)}=1,23; p>0,05$) farklılık görülmez iken kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutunda ($F_{(2;298)}=8,11; p<0,05$), stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutunda ($F_{(2;298)}=8,01; p<0,05$) ve ölçek geneli olarak ($F_{(2;298)}=8,67; p<0,05$) farklılık görülmüştür. Farklılığın olduğu grupları tespit için Post Hoc Tukey analizi yapılarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutunda fark Pamukkale ilçesinde çalışanlarla ($\bar{X}_P=2,49$) Merkezeferdi’de çalışanlar ($\bar{X}_M=3,02$) arasında, Merkezeferdi’de çalışanlarla ($\bar{X}_M=3,02$) Honaz’da çalışanlar ($\bar{X}_H=2,66$) arasındadır ve Merkezeferdi’de çalışanlar lehine yüksektir.

Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutunda fark Pamukkale ilçesinde çalışanlarla ($\bar{X}_P=3,05$) Merkezeferdi’de çalışanlar ($\bar{X}_M=3,59$) arasında, Pamukkale ilçesinde çalışanlarla ($\bar{X}_P=3,05$) Honaz’da çalışanlar ($\bar{X}_H=2,57$) arasında ve Merkezeferdi’de çalışanlarla ($\bar{X}_M=3,59$) Honaz’da çalışanlar ($\bar{X}_H=2,57$) arasındadır ve Pamukkale ve Merkezeferdi’de çalışanlar lehine yüksektir.

Ölçek genelinde ise fark Pamukkale ilçesinde çalışanlarla ($\bar{X}_P=2,78$) Merkezefendi'de çalışanlar($\bar{X}_M=3,13$) arasında, Merkezefendi'de çalışanlarla($\bar{X}_M=3,13$) Honaz'da çalışanlar($\bar{X}_H=2,63$) arasındadır ve Merkezefendi'de çalışanlar lehine yüksektir.

Yöneticiler ve öğretmenler stratejik planlama alt boyutlarına yönelik görüşlerinin eğitim düzeylerine göre analiz bulguları Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12.

Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Stratejik Planlama Alt Boyutlarına Yönelik Görüşleri Stratejik Planlama Alanında Eğitim Almaya Göre Analizi

Boyutlar ve ölçek geneli	Eğitim Alma	n	\bar{X}	s	sd	t	p
Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu boyutu	Aldım	66	2,76	,66	299	1,59	,11
	Almadım	235	2,64	,53			
Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu	Aldım	66	3,60	,58	299	4,33	,00*
	Almadım	235	3,02	,90			
Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu	Aldım	66	2,57	,65	299	-,38	,69
	Almadım	235	2,60	,49			
Ölçek genel	Aldım	66	3,08	,66	299	3,73	,00*
	Almadım	235	2,80	,50			

* $p<0,05$

Tablo 12'de Yöneticiler ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik görüşlerinin stratejik planlamayla ilgili eğitim durumlarına göre;

Kurumun stratejik planlamaya uygunluğu boyutu ($t_{(299)}= 1,59$; $p>0,05$) ve Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu ($t_{(299)}= -,38$; $p>0,05$) farklılık görülmemiştir. Ancak stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu ($t_{(299)}= 4,33$; $p<0,05$) ve ölçek genelinde ($t_{(299)}= 3,73$; $p<0,05$) ise farklılık görülmüştür. Farklılıkların ortalamalara bakıldığında stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutunda ve genel olarak stratejik planlama ile ilgili eğitim alanlar lehine yüksek olduğu görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç

Yöneticiler ve öğretmenlerin stratejik planlama süreçlerine dair görüşleri ve bu görüşlerin bireysel özelliklerine göre araştırıldığı çalışmada yöneticiler ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik seviyelerinin bütün boyutlar ve genel olarak orta düzeyde olduğu görülmekle birlikte en yüksek ortalamanın "Stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu"na aittir. En düşük ortalama ise "Stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutu"na aittir. Bu durum okul yönetici ve öğretmenlerinin stratejik plan hazırlama ve uygulamada daha iyi oldukları

ancak uygulamada sorunlarda ise nispeten daha kötü oldukları şeklinde yorumlanmıştır.

Okul yöneticileri ve öğretmenlerin stratejik planlama ve alt boyutlarına yönelik algılarının eğitim seviyelerine göre farklılık göstermediği ancak cinsiyet, yaş, çalışma Pozisyonu, medeni durum, branş, çalıştığı ilçe ve stratejik planlama ve uygulamaya ilişkin eğitim alma durumlarına göre ise değişiklik gösterdiği saptanmıştır.

Yöneticiler ve öğretmenlerin stratejik planlama alt boyutlarına yönelik algılarının cinsiyetlerine göre kadınlara göre erkeklerin bütün boyutlarda ve genel olarak daha yüksek ortalamalara sahip oldukları ve erkeklerin stratejik planlama seviyelerinin kadınlardan üstün olduğu saptanmıştır.

Yaşa göre bütün boyutlarda ve genel olarak farklılık görülmüştür. Kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu, stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutları ile genel olarak yaş arttıkça ortalamaların düştüğü görülür iken stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda ise tam zıddı şekilde olmuş ve yaş arttıkça ortalamalar düşmüştür.

Çalışma pozisyonuna göre stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda okul yöneticilerinin ortalamalarının öğretmenlerden yüksek olduğu ve öğretmenlere göre okul yöneticilerinin daha yüksek stratejik planlama seviyelerinin öğretmenlerden yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Medeni durumlarına göre kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu, stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutu ile genel olarak bekarlar evlilerden daha yüksek ortalamalara sahip iken stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda ise tam zıddı şekilde evlilerin daha yüksek ortalamalara sahip oldukları görülmüştür.

Branşlarına göre kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu, stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutlarıyla genel olarak branşı sınıf ve branş öğretmeni olanlar lehine farklılık görülürken stratejik planlama uygulamalarında karşılaşılan sorunlar boyutunda ise tam ters olarak branşı okulöncesi öğretmeni olanlar lehine farklılık görülmüştür.

Çalıştıkları ilçeye göre kurumsal yapının stratejik planlamaya uygunluğu ve ölçek genelinde Merkezefendi’de çalışanlar lehine, stratejik plan hazırlama ve uygulama süreci boyutunda ise Pamukkale ve Merkezefendi’de çalışanlar lehine yüksektir.

Stratejik planlama ile ilgili eğitim almasına göre plan hazırlama ve uygulama süreci boyutunda ve ölçek genelinde stratejik planlama ile ilgili eğitim alanlar lehine yüksek olduğu bulunmuştur.

Öneriler

- ❖ Yöneticiler ve öğretmenlerin stratejik planlama ile ilgili eğitime alınmaları sağlanabilir.
- ❖ Okul yöneticileri ve öğretmenlerin özellikle stratejik planlama sürecinde karşılaşılabilecekleri sorunlar ve bu sorunlarla baş etme ve çözme yöntemleri alanında yetiştirilmeleri sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Acar, A. (2003). Stratejik Yönetim ve Kamuda Uygulanan Stratejiler, *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 6, 1-15.
- Aslanargun, E. (2016). Stratejik Planlama ve Eğitim, *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 1, Sayı 1, 5-30.
- Bayar, K. (2019). *Stratejik Planlama Gerekliliklerinin Algılanan Örgütsel Performans Üzerine Etkisinde Etkin Yönetim Uygulamaları Rolünün İncelenmesi*, Doktora Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul,
- Bonsu, S. (2019). Strategic Management: The Concept of Competing With Self, *Journal of Marketing and Management*, Cilt: 10, Sayı: 2, 20-44.
- Çalık, T. (2003). Eğitimde Stratejik Planlama ve Okulların Stratejik Planlama Açısından Nitel Değerlendirilmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt: 11, Sayı:2
- Çekiç, O. Dilber, Y. (2020). Okul Müdür Yardımcıları ve Stratejik Planlama Süreci, *Uluslararası Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar Dergisi /International Journal of Innovative Approaches in Education*, Cilt: 4, Sayı: 3, 82-100. doi: 10.29329/ijiae.2020.271.2
- Çoban, M. (2007). *Stratejik Planlama*. İstanbul: Alfa Basım Dağıtım
- Dalay, İ. (2015). *Yönetimin Tarihsel Gelişimi*. 16 Şubat 2015. Erişim Adresi: <http://ismaildalay.blogspot.com/2015/02/yonetim-organizasyon-bolum-1.html>
- Erçetin, Fatma Büşra. *Özel Okullarda Stratejik Yönetim Sürecinde Swot Analizinin Çok Kriterli Karar Verme Yöntemi ile Entegrasyonu ve Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi/Sebahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ortak Yüksek Lisans Programı, İstanbul, 2019.
- Eren, Erol. *İşletmelerde Stratejik Planlama ve Yönetim*. İstanbul: Bayrak Matbaacılık, 1987.
- Ergen, H. (2013). Türkiye’de Eğitimde Planlama Yaklaşımları ve Kullanılan Eğitim Göstergeleri, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 2, 151-167.
- George, D. ve M. Mallery. 2010. SPSS For Windows Step By Step: A Simple Guide And

- Reference, 17.0 Update (10a Ed.) Boston: Pearson.)
- Gölpek, F. (2012). Eğitim Getirilerinin Özel ve Sosyal Açından İncelenmesi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi*, Cilt:14, Sayı: 1, 43-53.
- Güçlü, N. (2003). Stratejik Yönetim. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt: 23, Sayı: 2, 61-85.
- Gümüşçü, N. (2019). *Eğitim Kurumlarında Stratejik Planlamanın Kurum Performansı Üzerine Etkilerine Yönelik Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Karasar, N. (2016) *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler ve teknikler*, İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Karatepe, S.,Kapusızoğlu, M. (2018) Eğitim Sisteminde Stratejik Yönetim Yaklaşımı: Stratejik Eğitim Sistemi (SES) Modeli Önerisi", *Uluslararası Kültür ve Bilim Kongresi*, Ankara
- Martı, M. M. (2020). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimde Hedefler ve Gerçekleşmeler (1993-2016)", *Verimlilik Dergisi*, Sayı: 3, 145-173. T. C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yayını.
- Memduhoğlu, H. B. ve Uçar, İ. H. (2012). Okullarda Stratejik Planlama Algısı Ölçeği ile Stratejik Planlama Uygulamalarını Değerlendirme Ölçeğinin geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 18(4), 545-574.
- Özer, M. A., Bozkurt, P. (217). Kamu Kurumlarında Stratejik Yönetim Uygulaması Olarak Stratejik Planlar, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:4, Sayı: 9, 174-188.
- Sarıdaş, G., & Nayir, F. (2022). Türkiye’de kültürel değerlere duyarlı eğitimin stratejik planlar doğrultusunda incelenmesi. *Journal of Qualitative Research in Education*, 31, 85-111. 10.14689/enad.31.1604
- Sarıpınar, E. (2017). *Resmi ve Özel Anaokullarında Liderlik ve Stratejik Yönetim (Öğretmen Görüşleri)*, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Söyler, İ. (2007). Kamu Sektöründe Stratejik Yönetim Uygulanabilir Mi? (Engeller/Güçlükler)", *Maliye Dergisi*, Sayı: 152, 103-115.
- Ülgen, H.,Mirze, K. (2004). *İşletmelerde Stratejik Yönetim*. İstanbul: Literatür Yayınları
- Ünaldı, H. (2007). *Zirvenin Yol Haritası Bireyden Aileye Şirketlerden Kurumlara Stratejik Planlama*. İstanbul: Özal Matbaa
- Yılmaz, O. K. (2019). Belediyelerde Stratejik Yönetim Kapasitesini Geliştirilmesi: Müdürlükler Bünyesinde Kullanılabilecek Stratejik Yönetim Uygulamaları, *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, Cilt:11, Sayı: 21, 507- 529. DOI: 10.20990/kilisiibfakademik.531887